

Kits - Artikel van de week: Elke week een pdf-file met een nieuwsartikel.

Beurtelings een artikel uit de Kits-krant en een volledig nieuw artikel.

Surf naar www.kits.be en voer de webcode van de laatste Kits-krant in.

Uitgewerkte lessuggesties

1. IJsschotsrace

- Niveau:
- Sluit aan bij het artikel 'IJsschots dobert rond' op pag. 4.
- Motivatie

Een rondreizende ijsberg: het lijkt iets uit een stripverhaal en toch is het werkelijkheid. Zo'n 40 jaar geleden scheurde een reusachtige ijsberg zich los van Antarctica. Deze ijsberg, A23a, is groter dan de provincie Antwerpen. Sinds 2020 is hij in beweging en sinds kort heeft hij de open zee bereikt. Antarctica is een fascinerend continent. De koudste plek op aarde, alleen bewoond door dieren ... In deze les verkennen we het continent en enkele problemen waar het mee te kampen heeft. De les sluit aan bij de vakken Nederlands en Wereldoriëntatie (oriënteren op natuur en ruimte).

- Doelstellingen
 - De leerlingen vergroten hun kennis over het continent Antarctica.
 - De lln. oefenen zich in begrijpend lezen.
 - De lln. vergroten hun woordenschat.
 - De lln. kunnen de continenten benoemen en aanduiden.
- Werkwijze
 - **Instap:** Om het begrijpend lezen, kijken en luisteren te vergemakkelijken, is het goed om de leerlingen erin te trainen hun voorkennis over een onderwerp te activeren. Tijdens de instap doen ze dit aan de hand van stellingen bij filmpjes die ze gaan bekijken, zie opdracht 1 van het werkblad. Het gaat om de volgende filmpjes:
 - 1) <https://schooltv.nl/video/kun-je-een-ijsberg-opdrinken-een-ijsberg-bestaat-uit-zoet-water/>
 - 2) www.youtube.com/watch?v=epo6Z-KL-pQ
 - 3) www.youtube.com/watch?v=pmgdzQ3LHrY
 - 4) www.youtube.com/watch?v=M0ws2jD2RnUVoorzie per duo een tablet om de filmpjes te bekijken. Als er te weinig tablets zijn, kunnen de filmpjes ook klassikaal worden bekeken op het digibord. Na het bekijken van elk filmpje noteren de leerlingen op het werkblad of hun voorspelling klopte en lichten ze de stelling op basis van de informatie uit het filmpje nader

toe.

- **Kern:** Bespreek opdracht 1 klassikaal en leg de leerlingen de vraag bij opdracht 2 van het werkblad voor: 'Kan een rondobberende ijsschots voor problemen zorgen?' De leerlingen mogen hierover even klassikaal overleggen. Vertel dat ze het antwoord kunnen vinden in het artikel 'IJsschots dobert rond' op pag. 4 van Kits. De leerlingen lezen het artikel in duo's, checken hun voorspelling en beantwoorden de vragen bij opdracht 2 en 3. Bespreek de antwoorden na afloop weer klassikaal. Ga daarbij ook in op hoe de leerlingen hun antwoorden hebben gevonden. Hebben ze bijvoorbeeld bronnen geraadpleegd om de woordbetekenissen en de juiste namen van de continenten op te zoeken? Kijk voor nog meer uitleg over de ijsschots samen naar het filmpje www.youtube.com/watch?v=dcLxypDlMmM&t=9s.

- **Slot:** Om de namen van de continenten in te oefenen kan je nog een spelletje spelen: https://world-geography-games.com/nl/wereld_werelddelen.html. Als je een opblaasbare wereldbol hebt, kan je ook een overgooispel doen: het kind dat gooit noemt een continent, de vanger duidt het continent aan op de wereldbol.

- Internet: In het volgende artikel is meer te lezen over de gevolgen van het smeltend zee-ijs rond Antarctica: www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/09/17/zeeijs-aan-de-zuidpool-stond-voorbij-veertig-jaar-nooit-lager/

2. Red onze planeet!

- Niveau:
- Sluit aan bij het artikel 'Belangrijke klimaatop: COP28' op pag. 3.
- Motivatie
 - Op 30 november is in Dubai de 28ste klimaatop van start gegaan. Ondanks alle eerdere afspraken worden er nog steeds te veel broeikasgassen uitgestoten. De hoop is dat deze klimaatconferentie een keerpunt zal worden. In deze les lezen de leerlingen over onderwerpen die tijdens de klimaatconferentie aan bod komen en denken ze na

over manieren om de klimaatverandering tegen te gaan. De les sluit aan bij de vakken Nederlands, MAVO en PAV.

- Doelstellingen
 - De leerlingen verzamelen informatie over de 28ste klimaatop die nu wordt gehouden.
 - De lln. zijn zich ervan bewust dat het belangrijk, maar ook lastig is om de klimaatverandering te bestrijden.
 - De lln. vergroten hun betrokkenheid bij het probleem door na te denken over oplossingen.
 - De lln. oefenen zich in debatteren.
 - De lln. vergroten hun topografische kennis aan de hand van bronnen.
 - De lln. vergroten hun woordenschat.
- Werkwijze
 - **Instap:** Bekijk klassikaal het filmpje over de klimaatop in Dubai www.youtube.com/watch?v=pBpKuoEGhm8 tot en met minuut 2.10 en laat de belangrijkste informatie kort navertellen. Wat is er bijzonder aan deze klimaatop? Wat is het doel? Inventariseer ook wat de leerlingen zelf al weten over de klimaatverandering (oorzaken, gevolgen, mogelijke oplossingen).
 - **Kern:** De leerlingen lezen het artikel 'Belangrijke klimaatop COP28' en gaan individueel aan de slag met de opdrachten 1 en 2. Daarna maken ze in duo's opdracht 3 t/m 5. Voorzie voor elk duo een computer met internet-aansluiting. Bespreek de antwoorden klassikaal en duid de locatie van de genoemde eilanden aan op een wereldkaart. Bekijk daarna het vervolg van het filmpje over de klimaatop (zie instap). In dit deel wordt ingegaan op het bijzondere feit dat de klimaatop plaatsvindt in een oliestaat, een staat die relatief veel schuld heeft aan de klimaatverandering. Wat vinden de leerlingen ervan dat de klimaatop uitgerekend in zo'n land wordt georganiseerd? Laat de leerlingen daarover met elkaar in discussie gaan. Let er daarbij als moderator op dat leerlingen hun mening beargumenteren en zich verplaatsen in de mening van anderen. Bedenk eventueel zelf tegenargumenten om ervoor te zorgen dat de vraag vanuit verschillende kanten wordt belicht. Laat de leerlingen dan in duo's hun mening geven over de stellingen in opdracht 6. Inventariseer na afloop de antwoorden en laat duo's met tegengestelde meningen weer op elkaar reageren.
 - **Slot:** Organiseer een eigen klimaatop in de klas met de focus op wat de leerlingen zelf tegen de klimaatverandering kunnen doen. Laat de leerlingen in groepjes mogelijke acties bedenken en vervolgens aan elkaar presenteren. Ter inspiratie kunnen de leerlingen de website <https://klimaatbrigade.be/thema's/oplossingen> raadplegen. Laat de ideeën van de leerlingen tot slot op grote vellen papier noteren en ophangen in de klas.
 - **Extra:** Alice Harman, *Klimaat in gevaar*. *Waar wachten we op?* Uitgeverij Schoolsupport, 2022, ISBN: 9789086648474.

3. Duidelijke taal

- Niveau:
- Sluit aan bij pag. 1 en 3 van Kits+ 2 – Onze taal.
- Motivatie

Taal is nodig om goed te kunnen communiceren met anderen. Het is daarom een belangrijk element in de ontwikkeling van kinderen. Het Kits-dossier 'Onze taal' leent zich uitstekend om even stil te staan bij verschillende taalaspecten, zoals de geschiedenis van taal, de verwantschap tussen talen, taal als communicatiemiddel, meertaligheid en gebarentaal. Deze les sluit aan bij het vak Nederlands.
- Doelstellingen
 - De leerlingen verdiepen zich in verschillende taalaspecten.
 - De lln. weten hoe talen zijn ontstaan.
 - De lln. weten waarom talen uit dezelfde taalfamilie op elkaar lijken.
 - De lln. kunnen enkele voordelen geven van meertaligheid.
 - De lln. weten hoe de verschillen tussen het Belgisch-Nederlands en het Nederlands van onze noorderburen zijn ontstaan.
 - De lln. kunnen enkele voorbeelden geven van Engelse en Franse leenwoorden in onze taal.
 - De lln. weten dat gebarentaal ook een volwaardige taal is.
- Werkwijze
 - **Instap:** Bekijk het volgende filmpje: www.youtube.com/watch?v=i_8UELd1PAo. Laat de leerlingen vrij reageren. Waarom is gebarentaal voor doven en slechthorenden zo belangrijk? Beluister en bekijk op www.schooltv.nl het lied *ZiggZagg* van Kinderen voor Kinderen in gebarentaal een paar keer. Laat de leerlingen het liedje daarna meezingen en in gebarentaal 'ondertitelen'.
 - **Kern:** Vertel de leerlingen dat ze in deze les aan de hand van het Kits-dossier meer te weten zullen komen over taal. Verdeel de klas in vijf of zes groepjes en laat elk groepje een van deze artikels lezen en bespreken: 'Onze taal', 'Appel, apple en apfel' en 'Weetjes' op pag. 1 en 'Spreek je VGT?' en 'Meertalige kinderen kunnen later veel betekenen in de maatschappij' op pag. 3. Het laatste artikel is erg lang en kan je eventueel in twee delen opsplitsen. Elk groepje presenteert het gelezen artikel in de vorm van een nieuwsuitzending en sluit af met drie vragen aan de klas. Lees daarna klassikaal pag. 1 en 3 van Kits+ en controleer of alles begrepen is. Hierna lossen de leerlingen in duo's de vragen op de werkbladen op. Dit wordt gevolgd door een klassikale bespreking van de antwoorden.
 - **Slot:** De leerlingen schrijven in groepjes van vier een boodschap in geheimschrift voor een ander groepje. Vervolgens moeten de groepjes de boodschappen aan de hand van een geheime code ontcijferen. Voorbeelden van geheimschrift kunnen de leerlingen bijvoorbeeld vinden op: <https://groepsspellen.nl/geheimschrift>. Natuurlijk kunnen ze ook hun eigen geheimschrift bedenken!

4. Nieuwe woorden

- Niveau:

- Sluit aan bij pag. 2 van Kits+ 2 – Onze taal.

- Motivatie

Deze les zoomt op verschillende manieren in op taalvernieuwing. Taal is een belangrijk instrument om je te kunnen verbinden met anderen, maar soms ook om je te onderscheiden. De woorden waarmee je je uitdrukt, zijn nauw verbonden met je identiteit. In deze les denken de leerlingen na over taal en hun eigen taalgebruik. Taal verandert voortdurend en jongeren hebben daarin een groot aandeel door de nieuwe woorden die zij bedenken en gebruiken. Er wordt ook aandacht besteed aan de relatie van taal met de context waarin die taal wordt gebruikt. Woorden en uitdrukkingen die in een informele situatie gangbaar zijn, zijn in formele situaties soms minder passend. Door hierover te praten worden leerlingen gevoeliger voor deze verschillen en kunnen ze leren om hun taalgebruik aan te passen aan de situatie. Deze les sluit aan bij het vak Nederlands.

- Doelstellingen

- De leerlingen zijn zich ervan bewust dat taal voortdurend verandert.

- De lln. onderzoeken op welke manier een taal zich ontwikkelt.

- De lln. onderzoeken hoe belangrijk taal is voor hun gevoel van identiteit.

- De lln. zijn zich ervan bewust dat taalgebruik in een bepaalde situatie passend of minder passend kan zijn.

- Instap: Schrijf op het bord: ‘Saluton! Mi estas nova ĉi tie,’ en laat de leerlingen raden naar de betekenis van deze zin. (Hallo! Ik ben nieuw hier.) Weten de leerlingen welke taal dit is? (Esperanto) Vertel dat Esperanto in de negentiende eeuw is bedacht door een Poolse oogarts en was bedoeld als een wereldtaal waarmee iedereen met elkaar zou kunnen communiceren. Wat vinden de leerlingen van dit ideaal? (bv. Een wereldtaal zou misschien zorgen voor een beter begrip van elkaar.) En waarom zou het niet zijn gelukt? (bv. Mensen zijn gehecht aan de taal waarmee ze zijn opgegroeid en zijn niet zo gemotiveerd om een taalcursus te volgen als daar geen directe noodzaak voor is.) Lees het artikel ‘Saluton! Mi estas nova ĉi tie’ en bespreek het idee om een eigen taal te ontwikkelen. Zijn er leerlingen die zelf wel eens nieuwe woorden of uitdrukkingen hebben bedacht? Welke en waarom? Vertel dat geliefden, vrienden en families soms hun eigen woorden hebben. In het laatste geval zijn dat vaak versprekingen van kleine kinderen die zijn overgenomen omdat de familie ze grappig vond, bijvoorbeeld ‘konijnkaas’ (komijnkaas), ‘bikinivlees’ (boterhammenworst), ‘knijppatatjes’ (aardappelpuree), ‘schie-

igbenieuwd’ (combinatie van ‘nieuwsgierig’ en ‘benieuwd’) en ‘rugzakpiano’ (accordeon).

- Kern: Laat de leerlingen in duo's de andere artikelen op pag. 2 van Kits+ lezen en de vragen op de werkbladen beantwoorden. Bespreek de antwoorden na afloop klassikaal. Onderzoek naar aanleiding van vraag 1.b, 3.a en 3.b hoe belangrijk taal is voor het gevoel van identiteit van de leerlingen. Wijs erop dat mensen die zich met elkaar verbonden voelen, hun taalgebruik vaak bewust of onbewust aan elkaar aanpassen. Merken zij dat ook? Wanneer? Wat zijn de voor- en nadelen van die taalvariëaties? Licht bij vraag 1.c toe dat er situaties zijn waarbij informeel taalgebruik past en andere situaties die vragen om een formeler taalgebruik. Kunnen de leerlingen daar voorbeelden van geven? (op school en in werksituaties, bij de dokter, in de rechtbank, enz.) Wat kan er verkeerd gaan als je je taalgebruik niet aanpast? (miscommunicatie, slechte indruk maken) Maak duidelijk dat taal voortdurend verandert door maatschappelijke ontwikkelingen en het contact dat mensen met elkaar hebben. De woorden bij vraag 4 laten zien dat er veel woorden worden overgenomen en afgeleid uit het Engels. Kennen de leerlingen nog meer Engelse leenwoorden? (bv. lockdown en foodtruck) Bespreek hoe die woorden in de Nederlandse taal terechtgekomen zijn en welke maatschappelijke ontwikkelingen daaruit zijn af te lezen. (bv. internet, sociale media, corona-epidemie ...) Vertel ook dat regels soms van onderuit worden aangepast. In sommige regio's van Nederland is een zin als ‘Hun hebben daar gegeten,’ heel normaal. Evolueren we naar een nieuwe regel waarbij hun ook als onderwerp van een zin kan worden gebruikt? Wat vinden de leerlingen hiervan? Bespreek in hoeverre regels nodig zijn en hoe strak of flexibel die gehanteerd zouden moeten worden.
- Slot: Vertel dat verschillende organisaties elk jaar een verkiezing houden voor ‘het woord van het jaar’. Vlaamse jongeren kozen ‘heftig’ als het woord van het jaar 2023 en Vlaamse kinderen het woord ‘bro’, zie op: www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/10/09/bro-heftig-kinderwoord-tienerwoord-van-het-jaar-2023-nwsnwsnws-k/ Kunnen de leerlingen hiermee instemmen of zouden ze zelf een ander woord gekozen hebben? Kijk ook welk woord door Van Dale (de uitgever van de bekende woordenboeken) verkozen is tot woord van het jaar 2023: <https://woordvanhetjaar.vandale.nl/nl> en bespreek wat de genomineerde woorden over het jaar 2023 vertellen. Organiseer tot slot een eigen woordverkiezing in de klas. Geef leerlingen vijf minuten de tijd om anoniem kansgebende woorden in te dienen (briefjes opgevouwen in bak verzamelen). Laat een jury daaruit vijf woorden kiezen (de genomineerde woorden) en laat de leerlingen tot slot hun stem uitbrengen. Welk woord krijgt de meeste stemmen?

Sleutel bij de werkbladen

1. Ijsschotsrace

- a. waar: Een ijsberg bestaat uit samengeperste sneeuw. Een ijsberg is dus niet zout. Hoewel er zeewater tegen de buitenkant van de ijsberg aan komt, zal het zich nooit met het binnenste van de ijsberg vermengen.
b. niet waar: Antarctica is eigenlijk een grote brok landijs, groter dan Europa. Rond het land-ijs dobert zee-ijs in de zee. Als landijs afsmelt, stijgt de zeespiegel. Als zee-ijs afsmelt, stijgt de zeespiegel niet.
c. niet waar: Door de uitstoot van broeikasgassen is het harder gaan waaien, waardoor de windstromen krasser rond Antarctica draaien. Daardoor kan het zee-ijs gemakkelijker naar het warmere noorden waaien en smelten.
d. niet waar: Zeehonden, walvissen, pinguïns en andere vogels hebben nu minder zee-ijs om op uit te rusten en voedsel te vinden.
- a. ja; b. Als iets 'op drift raakt', wordt het meegevoerd door een stroom (wind of water); c. niet waar – niet waar – niet waar – waar; d. het leefgebied van een plant of dier – zeevogels, pinguïns en zeehonden – De ijsschots kan de dieren hinderen in hun zoektocht naar eten. – De ijsschots kan de scheepvaart in moeilijkheden brengen. – Deze ijsschots dreigde een paar jaar geleden ook problemen te veroorzaken. Gelukkig brak hij op tijd in kleinere stukken. – Ze duimen dat ook de A23a op tijd in kleinere stukken zal breken.
3. wit: Antarctica – groen: Zuid-Amerika – grijs: Noord-Amerika – geel: Afrika – paars: Europa – 6 rood: Azië – 7 oranje: Oceanië

2. Red onze planeet!

- a. Verenigde Arabische Emiraten – Dubai; b. 30/11 t/m 12/12; c. Verenigde Naties – voor wereldleiders en prominenten; d. Er wordt gesproken over het afremmen van de klimaatverandering en het oplossen van problemen die door klimaatverandering zijn ontstaan.
- Veel landen hebben nog te weinig maatregelen genomen. Daardoor steeg de temperatuur gemiddeld met 1,2 graden Celsius.
- a. Ze lopen gevaar van de aardbol te verdwijnen als de zeespiegel blijft stijgen.

b.

Naam eiland	Welk halfrond?	Welke oceaan?	Welk werelddeel?
Tuvalu	Zuidelijk en oostelijk halfrond	Grote Oceaan/ Stille Oceaan	Oceanië
Kiribati	Zuidelijk en oostelijk halfrond	Grote Oceaan/ Stille Oceaan	Oceanië
Antigua en Barbuda	Noordelijk en westelijk halfrond	Atlantische Oceaan	Noord-Amerika

- Er gaat geld naar arme landen om hen te helpen bij de schade die door de klimaatverandering is veroorzaakt. Daarnaast gaat er geld naar de bestrijding van tropische ziektes die zich door de opwarming van de aarde sneller verspreiden.
- Verenigde Naties: een internationale organisatie voor vrede, veiligheid en samenwerking waarvan bijna alle landen op de wereld lid zijn – prominenten: belangrijke mensen – investeringen: uitgaven voor een doel dat pas op de lange termijn kan worden gehaald (bijvoorbeeld sluizen en dijken) – broeikasgassen: gassen die warmte vasthouden zoals bijvoorbeeld CO₂
- eigen inbreng

3. Duidelijke taal

- Wat is het meest gebruikte woord ter wereld? – Waar en wanneer dook het woord okay voor het eerst op? – Welke geluiden maken prairiehonden? – Waar kan je een taal horen die veel op het Nederlands lijkt? – Waarom lijkt die taal op het Nederlands?
- a. in het Afrikaans
b. Hij heeft het niet gedaan.
- ingedeeld – Germaanse – Engels – Duits – middeleeuwen – anders – regels – dialect
- a. Dat komt omdat in België tot 1889 het Frans de enige officiële taal was. Gewone mensen spraken geen Frans, maar spraken het dialect van hun woonplaats.
b. bijvoorbeeld: friet/patat, praten/kletsen
- rood (5000 jaar) – groen – rood (7000 talen) – groen – rood (vanaf je eerste woordjes) – groen – rood (kleine verschillen)
- Bijvoorbeeld: vanuit het Frans: douche, chauffeur, accent; vanuit het Engels: coach, hacken, computer.
- Bijvoorbeeld: in je job ben je beter inzetbaar, je begrijpt mensen beter en je voelt je meer verbonden.
- a. in Papoea-Nieuw-Guinea
b. 830 talen
- in Griekenland

Sleutel bij de werkbladen

4. Nieuwe woorden

- Op school wordt soms een andere taal gebruikt dan degene die jongeren onder elkaar gebruiken.
 - eigen antwoord
 - bijvoorbeeld: Het is vaak handig om je taalgebruik aan te passen aan de situatie. Het gaat erom dat je je goed kan uitdrukken en dat anderen je begrijpen.
- Alle woorden kunnen worden gebruikt om te zeggen dat iets leuk of goed is, maar elk woord heeft wel zijn eigen gevoelswaarde.
 - bijvoorbeeld: tof, ziek, dope, wreed, super
- Ze hebben nieuwe woorden nodig die passen bij nieuwe ervaringen (veranderende omgeving, technologie, gevoelens) en willen zich onderscheiden van oudere mensen.
 - skeer = blut; doekoe = geld; torrie = verhaal/babbeltje; hayek = raar/gek; spang = lekker/cool/sexy; yolo = 'you only live once'; bro = broer/iemand bij wie je helemaal jezelf kan zijn; fakka = Alles goed?; wellou = nee/geen/niet
 - eigen antwoord

- booktok = boekenbabbel op Tiktok; bodyshaming = iemands lichaam belachelijk maken; influencer = iemand die het gedrag van anderen probeert te beïnvloeden (vaak via sociale media); hacker = iemand die inbreekt in een computer; e-book = digitaal boek
 - Ze zijn overgenomen of afgeleid uit het Engels.

5. eigen antwoord

- hartvinger = ringvinger; fanfarroneren = opscheppen; kinderbewaarplaats = kleuterschool; chausseren = schoenen of kousen aantrekken; saffiaantje = sigaret
 - eigen antwoord

5. Kits Nieuwsquiz 7

- c - 2. b - 3. a - 4. c - 5. b -
6. b - 7. a - 8. b - 9. a - 10. c

6. Kits + Nr. 1 - Nieuwsquiz

- a - 2. c - 3. c - 4. b - 5. c -
6. a - 7. c - 8. b - 9. a - 10. b

Ijsschotsrace (1)

1. Voorspel of de stellingen juist of fout zijn.

Zoek daarna het antwoord in het filmpje.

a. Stelling: Je kan het water van gesmolten ijsbergen drinken.

<https://schooltv.nl/video/kun-je-een-ijsbergopdrinken-een-ijsberg-bestaat-uit-zoet-water/>

Voorspelling: waar niet waar

Na het bekijken en beluisteren van het filmpje: waar niet waar

Uitleg:

.....

.....

b. Stelling: Als het ijs op Antarctica smelt, stijgt de zeespiegel.

<https://www.youtube.com/watch?v=epo6Z-KL-pQ>

Voorspelling: waar niet waar

Na het bekijken en beluisteren van het filmpje: waar niet waar

Uitleg:

.....

.....

c. Stelling: Rond Antarctica is er nu meer zee-ijs dan vroeger.

www.youtube.com/watch?v=pmgdzQ3LHrY

Voorspelling: waar niet waar

Na het bekijken en beluisteren van het filmpje: waar niet waar

Uitleg:

.....

.....

d. Stelling: Het smeltend zee-ijs is goed voor de dieren in Antarctica.

www.youtube.com/watch?v=M0ws2jD2RnU

Voorspelling: waar niet waar

Na het bekijken en beluisteren van het filmpje: waar niet waar

Uitleg:

.....

.....

Ijsschotsrace (2)

2. Kan een ronddobberende ijsschots voor problemen zorgen?

a. Voorspelling: **waar** **niet waar**

Na het lezen van het artikel: **ja** **nee**

b. Wat bedoelen ze in het artikel met 'op drift'?

.....

c. Waar of niet waar?

De ijsschots is afgebroken van Antarctica in 2020.

waar **niet waar**

De naam van de ijsschots is 'kolos'.

waar **niet waar**

De zee rond Antarctica heet *Iceberg Alley* of ijsbergensteeg.

waar **niet waar**

Er kunnen problemen komen door de omvang van de ijsschots.

waar **niet waar**

d. Beantwoord de vragen met info uit de tekst.

Wat betekent het woord 'habitat'?

.....

Welke dieren leven op het eiland Zuid-Georgië?

.....

.....

Waarom is het een probleem als de ijsschots vastloopt bij Zuid-Georgië?

.....

.....

Welk probleem kan de ijsschots veroorzaken als hij nog verder drijft?

.....

Wat lees je over de A68?

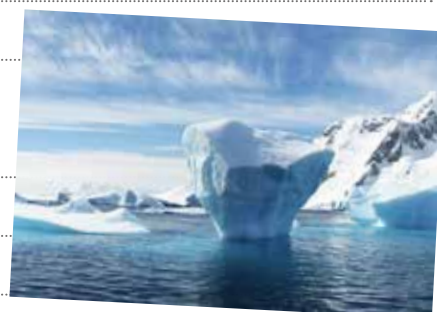
.....

.....

Waarvoor duimen ze in het artikel?

.....

.....

Ijsschotsrace (3)

3. Werken op de kaart

Schrijf de namen van de continenten op.

wit paars

groen rood

grijs oranje

geel

Red onze planeet! (1)

1. Zoek in het artikel informatie over de klimaatconferentie:

- a. **Waar?** (land – stad)
 - b. **Wanneer?** (begindatum – einddatum)
 - c. **Wie?** (organisator – genodigden)
 - d. **Wat?** (Wat wordt er besproken?)
-
-
-

2. Hoe staat het op dit moment met de klimaatverandering?

Beschrijf de situatie.

.....

.....

.....

3. Het gaat niet goed met een aantal eilanden.

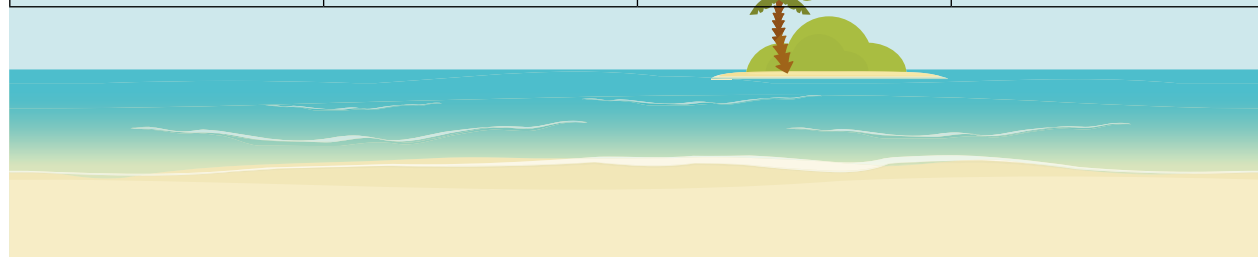
a. Wat is het probleem?

.....

b. Over welke eilanden gaat het en waar liggen die?

• **Tip:** Zoek de locatie op via Google Maps.

Naam eiland	Welk halfrond?	Welke oceaan?	Welk werelddeel?

Red onze planeet! (2)

4. Er wordt geld uitgetrokken om de gevolgen van de klimaatverandering te bestrijden.

Waarom wordt dit geld bijvoorbeeld uitgegeven?

.....

.....

.....

5. Schrijf de betekenis van de volgende woorden op.

• **Verenigde Naties:**

• **prominenten:**

• **investeringen:**

• **broeikasgassen:**

6. Geef je mening over de volgende stellingen.

a. We moeten allemaal meebetalen om de klimaatcrisis te bedwingen.

.....

.....

.....

b. Er moeten op school meer lessen komen over klimaatverandering.

.....

.....

.....

c. Het ontkennen van de klimaatcrisis moet strafbaar worden gesteld.

.....

.....

.....

Duidelijke taal (1)

1. Bedenk een vraag bij deze antwoorden.

..... ?

Okay

..... ?

In de Verenigde Staten in de 19de eeuw.

..... ?

Typische waarschuwingsgeluiden als er een vijand in de buurt is.

..... ?

In Zuid-Afrika of Namibië.

..... ?

Omdat kolonisten uit onze streken daar gingen wonen.

2. a. In welke taal is deze zin geschreven?

Hy het dit nie gedoen nie.

.....

b. Wat is de vertaling?

.....

3. Vul de ontbrekende woorden in.

Talen worden in groepen talen die op elkaar lijken. Het Nederlands hoort

bij de talen. In die groep zitten ook en

..... Al in de vroege werd er

Nederlands gesproken en geschreven, maar dat Nederlands was helemaal

dan vandaag. Er waren toen nog geen vaste, bovendien had elke streek wel

zijn eigen

Duidelijke taal (2)

4. a. Waarom klinkt ons Belgisch-Nederlands anders dan het Nederlands bij onze noorderburen?

.....
.....
.....

b. Soms gebruiken we andere woorden.

Geef twee voorbeelden.

Belgen zeggen en Nederlanders

Belgen zeggen en Nederlanders

5. Kleur wat waar is **GROEN** en wat fout is **ROOD**. Verbeter de fouten!

False friends zijn grote verschillen tussen talen die veel op elkaar lijken.

We schrijven nog maar 10.000 jaar.

Er zijn ongeveer 17.000 talen op de wereld.

Als je in Bulgarije met je hoofd knikt, bedoel je nee.

In België zijn er drie verschillende gebarentalen.

In het Arabisch schrijft men van rechts naar links.

Wanneer je op latere leeftijd een andere taal leert, heet dat simultane tweetaligheid.

6. Geef vijf voorbeelden van woorden die vanuit een andere taal in het Nederlands terecht zijn gekomen.

Vermeld ook de taal.

→
→
→
→
→

Duidelijke taal (3)

7. Welke voordelen heeft meertaligheid?

.....

.....

.....

.....

8. a. In welk land worden de meeste talen gesproken?

• Tip: ↘

<https://schooltv.nl/video/waarom-spreken-mensen-in-verschillende-landen-andere-talen-meer-dan-7000-talen>

.....

b. Hoeveel talen zijn er daar?

9. Waar ontstond ons alfabet?

• Tip: ↘

<https://schooltv.nl/video/hoe-is-het-alfabet-ontstaan-van-de-egyptische-symbolen-tot-griekse-letters>

.....

Nieuwe woorden (1)

Los de volgende vragen op bij pag. 2 van Kits+ 2 – Onze taal.

1. Lees het artikel 'Schrijven in je eigen woorden'.

a. Bij punt 2 staat: 'Jouw taal is niet altijd de taal van school.' Wat wordt hiermee bedoeld?

.....

.....

b. Is er voor jou een verschil tussen de taal die je op school gebruikt en de taal die je spreekt met je vrienden?

Leg je antwoord uit.

.....

.....

.....

c. Bij punt 6 staat dat het soms juist goed is om **niet** in je eigen woorden te schrijven.

Wat vind jij daarvan? Leg je antwoord uit.

.....

.....

.....

2. Lees het artikel 'Leuk gaaf cool vet heftig'.

a. Kijk naar de woorden in de titel.

Betekenen die woorden hetzelfde of niet? Leg je antwoord uit.

.....

.....

b. Bedenk nog minstens drie woorden die in de titel zouden passen.

.....

.....

3. Jongeren bedenken en gebruiken vaak nieuwe woorden.

a. Hoe komt dat, denk je?

.....

.....

.....

Nieuwe woorden (2)

b. Spreek jij straattaal?

Geef met een kruisje aan of je het woord zelf gebruikt en/of kent.

Schrijf dan de betekenis op. Je mag ook raden!

Woord	Gebruik ik zelf	Ken ik	Betekenis?
skeer			
doekoe			
torrie			
hayek			
spang			
yolo			
bro			
smash			
fakka			
wellou			

c. Gebruik jij ook wel eens woorden die voor anderen 'geheimtaal' zijn?

Geef voorbeelden.

.....

.....

.....

.....

Nieuwe woorden (3)

4. a. Deze 'nieuwe' woorden ken je vast.

Schrijf een goede definitie op.

booktok:

bodyshaming:

influencer:

hacker:

e-book:

b. Wat valt je op aan deze woorden?

.....

5. Vind jij emoji's een goede toevoeging aan de geschreven taal?

Licht je antwoord toe.

.....

6. a. Sommige woorden van vroeger zijn verdwenen.

Raad de betekenis en schrijf op.

hartvinger:

fanfarroneren:

kinderbewaarplaats:

chausseren:

saffiaantje:

b. Onderstreep het woord dat jij het mooist of grappigst vindt.

Kits Nieuwsquiz 7

Sluit aan bij de Kits-krant nr. 7 van december 2023.

Zet een kruisje voor het juiste antwoord.

- In welke zin wordt op drift juist gebruikt?
 - a. Ik speelde goed in de tennismatch, ik was echt op drift.
 - b. De zeilboot sloeg op drift in die hevige storm.
 - c. Hij was zo boos, hij was echt op drift.
- Wat klopt **niet** over de beiaard?
 - a. De hoge tonen speel je met je voeten.
 - b. De lage tonen speel je met je voeten.
 - c. Je duwt op stokjes die verbonden zijn met klokken.
- Waarvoor staan de letters in COP28?
 - a. Conference of Public
 - b. Conference of Politics
 - c. Conference of Parties
- Wat is de Merapi?
 - a. Een vulkaan op het Indische eiland Sumatra.
 - b. Een actieve vulkaan op Sumatra die regelmatig uitbarst.
 - c. Een vulkaan van 2981 meter hoog op Sumatra.
- Wie is Muhammad Ali?
 - a. Dat is de broer van Cassius Clay, een bekende bokser.
 - b. Hij was de zoon van een slaaf en hij bokste bij de zwaargewichten.
 - c. Hij was een bokser en streed voor gelijke rechten voor alle mensen.
- Wat moet je volgens het artikel doen met kledingstukken uit China?
 - a. Je moet die kledingstukken eerst wassen.
 - b. Je moet die kledingstukken niet kopen.
 - c. Je moet het label verwijderen van die kledingstukken.
- In het artikel over de klimaatop staat 'Veel landen hebben hun huiswerk niet goed gedaan.'
Wat wil men daarmee zeggen?
 - a. Veel landen kwamen onvoorbereid naar de klimaatop.
 - b. Veel landen hebben hun maatregelen niet doorgegeven aan de Verenigde Naties.
 - c. Veel landen hebben te weinig gedaan voor het klimaat.
- Wat is het meest juiste antwoord?
 - a. Het Arabisch telt 28 medeklinkers in het alfabet.
 - b. Het Arabisch telt 28 letters in het alfabet.
 - c. Het Arabisch telt 28 klinkers in het alfabet.
- Waar komt het woord Advent vandaan?
 - a. Van het Franse woord advertir. Het betekent waarschuwen.
 - b. Van het Latijnse woord adversum. Het betekent tegen.
 - c. Van het Latijnse woord adventus. Het betekent komst.
- Het doel van DWW is...
 - a. plezier maken in Brugge.
 - b. vier presentatoren een week opsluiten.
 - c. geld inzamelen voor goede doelen.

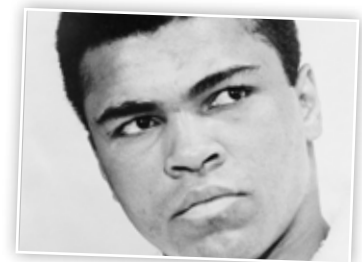
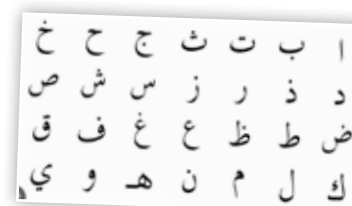

Foto Wikipedia

Kits+ Nr. 2 - Quiz

Sluit aan bij de Kits+ -krant nr. 2 van december 2023.

Zet een kruisje voor het juiste antwoord.

1. Al miljoenen jaren praten we met elkaar. Maar hoelang schrijven we eigenlijk al?

- a. Nog maar 5000 jaar.
- b. Nog maar 10.000 jaar.
- c. Nog maar 15.000 jaar.

Foto wikipedia

2. Wat is er opmerkelijk aan prairiehonden?

- a. Net als mensen kunnen die dieren praten met elkaar.
- b. Ze communiceren met elkaar door tekeningen te maken.
- c. Ze kunnen gevaren en roofdieren heel nauwkeurig omschrijven.

3. Met welke talen is de dochtertaal van het Nederlands (Afrikaans) vermengd?

- a. met Portugees, Frans en Duits
- b. met Portugees, Chinees en Zoeloe
- c. met Portugees, Zoeloe en Maleis

Foto Wikimedia Commons

4. Wat betekent *Mi amas lerni novajn lingvojn*?

- a. Ik spreek alle talen van de wereld.
- b. Ik houd ervan om een nieuwe taal te leren.
- c. Ik vind het fijn om te leren over talen.

5. Waarom worden in de hiphop veel nieuwe woorden geboren?

- a. Hiphop is een muziekstijl waarin rappers uitgedaagd worden om nieuwe teksten te bedenken. Vaak horen daar nieuwe woorden bij.
- b. De fans van deze muziek gaan deze woorden ook gebruiken en zo komen ze uiteindelijk in het woordenboek.
- c. Als een woord bij één rapper aanslaat, gebruiken andere rappers het ook. Voor je het weet gebruikt iedereen het!

6. Is het ook goed om niet in je eigen woorden te schrijven?

- a. Ja, van schrijven op officiële manieren kan je juist leren hoe je iets netjes kan formuleren.
- b. Daar zijn de meningen over verdeeld. De een vindt van wel, de ander vindt van niet.
- c. Nee, het omzetten van tekst in je eigen woorden is altijd het allerbeste dat je kan doen.

7. Ben je meertalig als je ook een beetje Engels spreekt?

- a. Ja, om meertalig te zijn is het genoeg om van minimaal twee talen enkele woorden te kennen.
- b. Nee, je moet minimaal twee talen echt volledig kunnen spreken, schrijven en lezen.
- c. Er worden meerdere definities van meertaligheid gebruikt. Het hangt er dus vanaf aan welke deskundige je vraagt.

8. Welk boek begint met deze eerste zin: *Ze aten al dagen schrale brij met netels*?

- a. *Lampje*, Annet Schaap
- b. *Lepelsnijder*, Marjolijn Hof
- c. *Griezelstate*, Anthony Horowitz

9. Wat is een zelfwoordportret?

- a. Een tekening van jezelf, maar dan in woorden.
- b. Een portret van iemand waar je woorden bij bedenkt.
- c. Een lijstje woorden onder je eigen pasfoto.

© Aby Harig

10. Moet een rijm altijd rijmen?

- a. Ja, want anders is het geen rijm.
- b. Nee, een rijm is een gedicht en heeft verschillende kenmerken.
- c. Niet alle zinnen hoeven te rijmen, maar er moeten minstens vier rijmzinnen zijn.